

Maltańska deklaracja członków Rady Europejskiej o zewnętrznych aspektach migracji: kwestia szlaku środkowośroziemnomorskiego

1. Z zadowoleniem przyjmujemy i popieramy starania prezydencji maltańskiej o postęp w pracach nad wszystkimi elementami kompleksowej polityki migracyjnej UE. Potwierdzamy naszą determinację do działania z pełnym poszanowaniem praw człowieka, prawa międzynarodowego i wartości europejskich, we współpracy z UNHCR i IOM.
2. Jednym z kluczowych elementów zrównoważonej polityki migracyjnej jest zapewnienie skutecznej kontroli nad naszą granicą zewnętrzną i zahamowanie napływu nielegalnych migrantów do UE. W roku 2016 liczba przybyłych osób zmalała do jednej trzeciej napływu z roku 2015. Na szlaku wschodniośroziemnomorskim ich liczba w ostatnich czterech miesiącach 2016 roku spadła o 98% w porównaniu z rokiem poprzednim, choć nadal występuje tam presja. Nadal zobowiązujemy się respektować oświadczenie UE–Turcja oraz w sposób pełny i niedyskryminacyjny wdrażać wszystkie jego aspekty, jak również udzielać dalszego wsparcia państwu leżącemu na szlaku zachodniobałkańskim.
3. Jednak na szlaku środkowośroziemnomorskim wykryto w roku 2016 napływ ponad 181 000 osób, a od roku 2013 liczba ofiar śmiertelnych i osób zaginionych na morzu z każdym rokiem rosła. W roku 2017 liczba ofiar sięgnęła już kilkuset, ponadto zbliża się wiosna, dlatego jesteśmy zdecydowani podjąć dodatkowe kroki, by znacznie ograniczyć przepływy migracyjne szlakiem środkowośroziemnomorskim, rozbić model działania przemytników, a równocześnie zachować czujność co do szlaku wschodniośroziemnomorskiego i innych szlaków. Zintensyfikujemy prace z Libią, z której wyrusza najwięcej migrantów, oraz z jej północnoafrykańskimi i subsaharyjskimi sąsiadami.
4. Ramy partnerstwa oraz plan działania z Valletty pozwoliły nam pogłębić długofalową współpracę z szeregiem państw partnerskich – w tym odnośnie do podstawowych przyczyn migracji – poprzez silne partnerstwo oparte na wzajemnym zaufaniu. Praca ta już przynosi owoce, a zostanie jeszcze wzmoczona. Równocześnie sytuacja jest na tyle pilna, że wymaga natychmiast dodatkowych środków operacyjnych na szczeblu regionalnym, przy pragmatycznym, elastycznym i zindywidualizowanym podejściu w każdym punkcie szlaku migracyjnego oraz przy uwzględnieniu wszystkich podmiotów na tym szlaku. W tym kontekście z zadowoleniem przyjmujemy wspólny komunikat Komisji i Wysokiego Przedstawiciela „Migracja na szlaku środkowośroziemnomorskim. Zarządzanie przepływami, ratowanie życia”.
5. Wysiłki na rzecz stabilizacji Libii nabierają teraz większego niż kiedykolwiek znaczenia, a Unia dołoży wszelkich starań, aby przyczynić się do osiągnięcia tego celu. W Libii od budowy zdolności zależy, czy władze uzyskają kontrolę nad granicami lądowymi i morskimi i będą w stanie zwalczać działalność przerzutową i przemytniczą. UE niezmiennie opowiada się za pluralistycznym rozwiązaniem politycznym w ramach libijskiego porozumienia politycznego i za wspieraniem rady prezydenckiej oraz rządu jedności narodowej popieranego przez ONZ. UE i państwa członkowskie pogłębią też, w miarę możliwości, współpracę z regionalnymi i lokalnymi społecznościami Libii (i zwiększą pomoc dla nich) oraz z organizacjami międzynarodowymi działającymi w tym państwie.
6. Priorytetowo zostaną potraktowane następujące elementy:
 - a. szkolenie, wyposażanie i wspieranie narodowej straży przybrzeżnej Libii i innych odnośnych służb. Należy szybko zintensyfikować komplementarne unijne programy szkoleniowe – pod względem ich intensywności i liczebności – poczynając od programów już zainicjowanych przez operację SOPHIA i odwołując się do nabytych w jej trakcie doświadczeń. Finansowanie i planowanie tych działań powinno stać się bardziej stabilne i przewidywalne, m.in. dzięki śródziemnomorskiej sieci Seahorse;
 - b. dalsze wysiłki zmierzające do rozbięcia modelu działania przemytników dzięki wzmoczeniu działań operacyjnych w ramach zintegrowanego podejścia obejmującego Libię i inne państwa na szlaku, odnośnych partnerów międzynarodowych, zaangażowane państwa członkowskie, misje i operacje WPBiO oraz Europol i Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną;
 - c. wspieranie – w miarę możliwości – rozwoju społeczności lokalnych w Libii, zwłaszcza w rejonach przybrzeżnych oraz na granicach lądowych Libii na szlakach migracyjnych, tak by poprawić sytuację społeczno-ekonomiczną tych społeczności i

zwiększyć ich wytrzymałość jako społeczności przyjmujących migrantów;

d. dążenie do zapewnienia w Libii odpowiednich zdolności i warunków do przyjmowania migrantów – we współpracy z UNHCR i IOM;

e. wspieranie IOM w znacznym nasileniu działań z zakresu wspomaganych dobrowolnych powrotów;

f. nasilenie kampanii informacyjnych i działań w terenie kierowanych do migrantów w Libii oraz do ich państw pochodzenia i tranzytu – we współpracy z lokalnymi podmiotami i organizacjami międzynarodowymi – szczególnie w celu udaremnienia modelu działania przemytników;

g. pomoc w zmniejszaniu presji na lądowe granice Libii poprzez pracę z władzami Libii i wszystkimi jej sąsiadami, w tym poprzez wspieranie projektów zwiększających ich zdolności do zarządzania granicami;

h. śledzenie alternatywnych szlaków i ewentualnej reorientacji działalności przemytników prowadzone dzięki współpracy z sąsiadami Libii oraz państwami objętymi ramami partnerstwa, przy wsparciu ze strony państw członkowskich i wszystkich odpowiednich agencji UE oraz przez udostępnienie wszelkich niezbędnych instrumentów obserwacyjnych;

i. ciągłe wspieranie wysiłków i inicjatyw poszczególnych państw członkowskich bezpośrednio współpracujących z Libią; w związku z tym UE z zadowoleniem przyjmuje protokół ustaleń podpisany w dniu 2 lutego 2017 r. przez władze Włoch i przewodniczącego rady prezydenckiej Fajiza as-Saradża i jest gotowa wspierać Włochy przy realizacji tego protokołu;

j. pogłębienie dialogu i współpracy ze wszystkimi sąsiadami Libii w zakresie migracji, w tym poprawa współpracy operacyjnej z państwami członkowskimi i Europejską Strażą Graniczną i Przybrzeżną w zakresie uniemożliwiania wyjazdów i zarządzania powrotami.

7. Celom tym zostaną przypisane niezbędne zasoby. Zgodnie z planem działań z Valletty, Unia Europejska w zwiększonym stopniu uwzględnia problematykę migracji w swojej oficjalnej pomocy rozwojowej dla Afryki; wartość tej pomocy wynosi 31 mld EUR w obecnym okresie finansowym. Niektóre z wymienionych wyżej działań można sfinansować w ramach już realizowanych projektów, zwłaszcza finansowanych, w odpowiednich przypadkach, z funduszu powierniczego UE dla Afryki, który uruchamia 1,8 mld EUR z budżetu UE i 152 mln EUR z wkładów państw członkowskich. W kontekście pokrycia najpilniejszych potrzeb finansowych obecnie i przez cały rok 2017 z zadowoleniem przyjmujemy decyzję Komisji, by jako pierwszy krok zmobilizować dodatkowe 200 mln EUR na segment północnoafrykański funduszu i przyznać priorytet projektom związanym z migracją a dotyczącym Libii.

8. Będziemy dalej rozwijać naszą zewnętrzną politykę migracyjną, aby uodpornić ją na przyszłe kryzysy. Zidentyfikujemy potencjalne bariery, np. jeżeli chodzi o kryteria warunkujące powroty, i będziemy zwiększali zdolności UE w dziedzinie powrotów, przy poszanowaniu prawa międzynarodowego. Z zadowoleniem przyjmujemy zamiar Komisji, by szybko przedstawić, jako pierwszy krok, uaktualniony plan działań w zakresie powrotów i udzielić UE i państwom członkowskim wskazówek co do skuteczniejszych powrotów i skutecznej readmisji na podstawie obowiązującego prawa.

9. Uzgadniamy, że będziemy działać zdecydowanie i szybko, by osiągnąć cele wytyczone w niniejszej deklaracji, i apelujemy do wszystkich podmiotów o pracę w tym kierunku. Z zadowoleniem przyjmujemy zapowiedź prezydencji maltańskiej, że – w ścisłej współpracy z Komisją i Wysokim Przedstawicielem – przy najbliższej okazji przedstawi ona Radzie odnośny konkretny plan realizacyjny, podejmie odpowiednie dalsze kroki oraz będzie bacznie monitorować efekty. Postępy w ramach całościowego podejścia Rada Europejska zweryfikuje podczas posiedzeń w marcu i czerwcu na podstawie sprawozdania prezydencji maltańskiej.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press